

**Bedömarutlåtande efter utvärdering av
huvudområdet Franska vid Uppsala
universitet, Språkvetenskapliga fakulteten**

2020-09-03

Uppdrag och förutsättningar

Bedömarpanelens uppdrag har bestått i att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015-475) och med stöd i Språkvetenskapliga fakultetsnämndens modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022 (Språkfak 2018/13) utvärdera huvudområdet Franska vid Uppsala universitet. Språkvetenskapliga fakultetsnämnden har valt att som grundprincip använda huvudområde som utvärderingsenhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Perioden som ska utvärderas motsvarar läsåren 2018–2019.

Underlag och genomförande

Underlaget för bedömarpanelens utgörs av en självvärdering, platsbesök samt ett dokumentationspaket omfattande bland annat kursplaner, utbildningsplaner och kursrapporter, se vidare bilaga 1.

Efter att ha tagit del av självvärderingar och kompletterande dokumentation från huvudämnena samt övergripande information om Uppsala universitet gjorde panelen ett platsbesök den 20–24 april 2020, och träffade då företrädare för samtliga huvudämnen. På grund av den pågående coronapandemin genomfördes detta besök virtuellt med hjälp av videokonferensprogrammet Zoom.

Inom panelen gjordes en arbetsfördelning så att en senior panelmedlem tog huvudansvaret för varje huvudämne, med ytterligare en senior medlem som andraläsare. Vidare ansvarade studeranderepresentanterna för bevakning av vissa aspekter i alla huvudämnen, huvudsakligen rörande Mål 7 och Mål 8, samt punkter under rubrikerna 2. *Övriga aspekter av vikt för utbildningens kvalitet* och 3. *Övriga aspekter*. Samtliga panelmedlemmar deltog i alla möten under platsbesöket, bortsett från några få tillfällen då en panelmedlem hade förhinder.

Efter platsbesöket har detta utlåtande skrivits av den för huvudämnet ansvariga panelmedlemmen med hjälp av andraläsaren, studentrepresentanterna och övriga panelmedlemmar.

Bedömarpanelen har haft följande sammansättning:

- Hans Lindquist, professor emeritus i engelska, Malmö universitet (ordförande)
- Hanne Leth Andersen, rektor, professor i universitetspedagogik, Roskilde Universitet
- Marcus Eng, studiebevakare vid Uppsala Studentkår (studeranderepresentant)
- Riho Grünthal, professor i finsk-ugrisk språkforskning, Helsingfors universitet
- Magdalena Sörle, masterstudent i svenska, Uppsala universitet (studeranderepresentant)
- Gunhild Vidén, professor emerita i latin, Göteborgs universitet

Sammanfattande utlåtande

I utlåtandet bedöms *Kandidatexamen i franska*. Utbildningen präglas av god progression och balans mellan innehållsdimensionen (språk- och litteraturvetenskap etc.) och muntliga och skriftliga språkfärdigheter. Franska är undervisningsspråk genom hela utbildningen och stor vikt läggs vid på att utveckla förmågan till muntlig presentation, helt i enlighet med studenternas önskemål. Många studenter tar utlandskurser.

De studerande har varierande erfarenhetsbakgrund och kompetens i förhållande till de enskilda kurserna, men man arbetar konstruktivt med olika pedagogiska och didaktiska åtgärder, i samarbete med utbildningsvetenskapliga fakulteten.

Utbildningen har en god balans mellan ett styrt utbud och ett friare val för studenterna, och man arbetar aktivt med att bygga upp självständighet och kritiskt tänkande. Det läggs vikt vid att studenterna själva väljer litteratur och tränas att lösa uppgifter på olika sätt, vilket stimulerar till självständig problemlösning.

Lärarkapaciteten är tillfredsställande i förhållande till bredd och forskningsbaserad utbildning, och det finns stor vilja till kompetensutveckling och verksamheter som exempelvis mentorsprogram.

Det finns en utvecklingspotential i fråga om relationen till arbetslivet efter studierna, något man också ger uttryck för i lärarkollegiet.

Nedan återges Högskoleförordningens examensmål för kandidatexamen med korta kommentarer om målnöjelsen.

Kunskap och förståelse

Mål 1

För kandidatexamen skall studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Utöver färdighetsdimensionen har området sin vetenskapliga bas inom litteratur, kultur, samhälle och språkvetenskap. De studerande ska kunna redogöra för en rad teoretiska begrepp och använda dem i analyser.

En utmaning ser ut att vara att man behöver introducera studenterna i tämligen grundläggande kunskaper och terminologi inom grammatik och fonetik, samtidigt som man ska bygga upp en vetenskaplig förståelse. För de studenter som bara läser någon eller några delkurser är det svårt att få ett sammanhang mellan de olika delmomenten. Att både försöka omfatta en hög teoretisk nivå och en basal kunskap och färdighet i språket skapar utmaningar på förståelsenivån. Vi ser det som positivt att det finns möjligheter till fördjupning inom ett bestämt tema, inklusive läsning av vetenskapliga artiklar.

De skriftliga uppgifterna i litteratur framstår som ambitiösa men också ganska uppstyrd, på det sätt som uppgifter brukar utformas inom en fransk utbildningstradition.

Rekommendation

–

Färdighet och förmåga

Mål 2

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Det är tydligt att C-nivån lägger vikt vid probleminentifiering. Det leder till många spännande typer av arbeten och man arbetar aktivt med att de studerande kommer igång tidigt med sin skrivprocess och lämnar in mindre delar åt gången.

Ju längre fram i progressionen, desto större självständighet är det i arbetet. Det kan vara en utmaning att finna rätt nivå för studerande med olika utbildningsbakgrund (somliga är nybörjare, andra har erfarenhet av andra studier), men man försöker använda de olika utgångspunkterna på ett konstruktivt sätt. En metod som diskuterats är flipped classroom.

Vi vill lyfta fram arbetet med peer feedback/opposition respektive diskussion/försvar av eget arbete (jfr också mål 6).

Rekommendation

Man skulle kunna överväga att låta de studerande bedöma varandras arbeten i kamratbedömning, *peer assessment*.

Vi stöder förslaget i självvärderingen om att kombinera innehåll och muntlig/skriftlig produktion i flera moment på delkurserna. Detta skulle ytterligare bidra till att ge de studerande mer träning i muntlig presentation.

Mål 3

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Utbildningen lägger vikt vid att de studerande gör egna val och löser uppgifter på olika sätt, vilket stimulerar självständig problemlösning. Vi noterar dock att vissa examinationsuppgifter, t.ex. i litteratur på B-nivå, verkar hårt uppstyrda i fråga om frågeformuleringar och uppläggning.

Målet uppfylls framför allt genom det självständiga arbetet på C-nivå. Enligt självvärderingen har många studenter svårt att genomföra arbetet inom givna tidsramar, och man har därför lagt in delredovisningar som stöd.

Rekommendation

—

Mål 4

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls, genom att franska används aktivt genom hela utbildningen och många studenter läser kurser i utlandet. Språket tränas genom diskussioner, muntliga presentationer och skriftliga inlämningsuppgifter.

Den muntliga träningen sker framför allt genom det offentliga försvaret av C-uppsatsen, men man bygger också upp kompetensen successivt genom seminariediskussioner. Detta är en spännande form av akademiskt arbete och lärande, men ett problem kan vara att det ibland är alltför få deltagare.

Skriftlighet tränas under hela utbildningen genom alla typer av kurser. I litteraturkurserna tränas studenterna i att reflektera över eget och andras arbete, något vi ser mycket positivt på.

Rekommendation

De studerande önskar mer träning i muntlig presentation, och ett utvecklingsområde som tas upp i självvärderingen är mer kontakt med andra grupper, t.ex. presentationer för studerande på andra nivåer. Detta borde kunna vara en ändamålsenlig åtgärd även för att öka studentdeltagande i seminarieverksamheten. En annan möjlighet skulle kunna vara att låta studenterna spela in och publicera en podd.

Mål 5

För kandidatexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.
--

Bedömning

Utbildningen leder fram till en mycket differentierad arbetsmarknad, särskilt när man betänker att många studerande nöjer sig med grundnivån.

Målet uppfylls huvudsakligen genom att de studerande utbildas i kommunikation, akademiskt skrivande samt i generiska färdigheter som analys, kritiskt tänkande, samarbetsförmåga och förmåga att ge feedback till andra. Därtill kommer språkfärdigheten i franska och specifika kompetenser inom språk, samhälle och litteratur.

Man lyfter fram praktik med tydliga lärandemål, men utöver detta är kontakterna med arbetsmarknaden svaga, med undantag för undervisningsområdet.

Rekommendation

I självvärderingen framhålls att det skulle kunna skapas bättre kontakt med framtida arbetsgivare, inte minst när det gäller studenter som läser de fristående kurserna. Här finns mer att göra. Man skulle också kunna bygga ut dimensionen kring språktillägnelse som ett element i relation till utbildningsverksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål 6

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter.
--

Bedömning

Målet att kunna göra relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska bedömningar är mycket ambitiöst om man ser det i relation till enskilda kurser. I många av dessa kombineras utbildning i helt grundläggande kunskaper och färdigheter med strävan att ge en vetenskaplig förankring för arbetet. Vi bedömer att målet uppfylls i utbildningen som helhet, men inte nödvändigtvis hos studerande som bara läser delar av utbildningen.

Rekommendation

—

Mål 7

För kandidatexamen skall studenten visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används.

Bedömning

Målet infrias bland annat genom att de studerande tränas i att argumentera och genom den indirekta träningen i att förhålla sig kritisk till etablerad kunskap. De uppmuntras att vara kritiska mot den information de finner i kurslitteraturen. Utbildningen nyanseras även med litteratur från traditioner utanför Frankrike.

Interkulturell kommunikation framhävs i litteraturläsningen och i diskussioner. Man tar också upp det särskilda ansvaret som följer med att förvalta språkkunskaper utanför engelskans globala dominans.

Rekommendation

Det är en utmaning att utbilda och examinera på områden som insikt i hur och ansvar för att kunskapen används. Vi rekommenderar att man

lägger ännu mera tyngd på kritiskt förhållningssätt och frågor om ansvar kring kunskap och vetenskap i samhället.

Mål 8

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

Bedömning

Målet uppfylls i de delar av utbildningen där de studerande själva får möjlighet att formulera frågeställningar eller välja texter. Det är också synligt i kursutvärderingar där de studerande reflekterar över sin egen kunskap och lärandeprocess.

Det är viktigt att de studerande görs medvetna om progressionen mellan olika kurser gällande olika kunskaper och kompetenser. Detta kan vara en utmaning genom att studenterna lämnar utbildningen på olika nivåer.

Rekommendation

Reflektionen kan göras mer explicit, bland annat i förhållande till utveckling av muntlig och skriftlig kompetens, genom att införa mer systematiskt stöd till studenternas egenreflektion i form av t.ex. loggbok.

Aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens samt lärarkapacitet.

Bedömning

Vi ser positivt på att det vid sidan av generella möjligheter till kompetensutveckling läggs fokus på ämnesdidaktik. Lärarkapaciteten är tillfredsställande, och det är positivt att man har en uttalad vilja till fortsatt kompetensutveckling och åtgärder som mentorprogram.

Utbildningens kontinuerliga uppföljning och utveckling

Bedömning

Man upprättar kursrapporter där studenternas synpunkter från kursutvärderingarna läggs in. Lärarna diskuterar gemensamt utbildningsfrågor. Här skulle studenter kunna involveras i högre grad.

Ytterligare aspekter

Här görs en samlad bedömning av följande aspekter:

- internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas,
- jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen,
- utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv,
- att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen,

- det finns en tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö för alla studenter

Internationaliseringen är tydlig i utbildningen, både på grund av att det handlar om ett språkämne och därför att man lägger vikt vid Erasmus-utbyten med franska universitet. Vidare integreras internationella gästföreläsningar i kurserna, och man utnyttjar möjligheten till lärarutbyte.

Hållbarhetsaspekten främjas genom distansundervisning och genom digitalisering av läromedel, administration och inlämningar.

Jämställdhetsperspektiv tas upp som en integrerad del av flera kurser, där man lägger vikt vid läsning av verk och teorier av eller om kvinnor. Genuskritiska, intersektionella och ekokritiska perspektiv och etnicitetsaspekter integreras i litteraturundervisningen, inte minst mot bakgrund av texternas egna teman.

Utbildningens förhållande till samhällets behov beskrivs som ämneskunskaper och generiska akademiska kompetenser, men det saknas ett tydligare ställningstagande till utbildningens relevans och ett mer konkret arbete med kontakter med arbetsmarknaden utöver läraryrket.

De studerande har inflytande på utbildningen dels genom kursutvärderingarna, dels genom löpande dialog och muntlig mitterminsutvärdering. Lärarna diskuterar utvärderingarna och kurserna justeras kontinuerligt i förhållande till detta. Det förefaller inte som om studenterna deltar i dessa diskussioner, men vi ser att det finns en rad olika möjligheter till inflytande över utbildningen.

De studerande har tillgång till många goda studiefaciliteter: universitetsbibliotek, läsplatser, grupprum, skåp, serveringar, språklabb, möjligheter till utskrifter, kopiering och scanning. Man erbjuder särskilt pedagogiskt stöd vid behov.

Bilaga 1: Underlag till bedömargruppen

Bilaga 2: Program platsbesök, den 20–24 april 2020